

Rosja

Rosja dziś

- to największy terytorialnie kraj na świecie oraz 9 pod względem populacji (ponad 140 mln.)
- zróżnicowanie kulturowe, językowe, religijne
- Federacja Rosyjska to 46 obwodów (lokalne władze i prawo) i 22 autonomiczne republiki (własny ustrój, parlament, władze wykonawcze; ale jednocześnie reprezentowane są przez rząd federalny w sprawach międzynarodowych), 9 terytoriów - regionów, 4 okręgi autonomiczne i 3 miasta federalne (Moskwa, Petersburg, Sewastopol)
- rosyjska gospodarka jest uznawana za 12 największą na świecie; głównie dzięki zasobom naturalnym (ropa, gaz ziemny, złoto); jednocześnie uważa się, że ok. 15% mieszkańców żyje poniżej granicy ubóstwa.
- ustrój prezydencko-parlamentarny, a w praktyce ...autorytaryzm

ZSRR

- Po październikowym przewrocie 1917 r. zaczęły powstawać nowe pisma „organowe”, m.in.. *Izwestja*, *Komsomolska Prawda*, *Trud*, *Krasnaja Zwiezda* – organ armii, *Sielskaja Żyzn*, *Ekonomiczeskaja Gazieta*.
- Po wybuchu wielkiej wojny Ojczyźnianej w 1941 zbudowane już zostały zręby systemu prasowego radzieckiego państwa, na który składały się:
  - prasa centralna,
  - prasa republikańska,
  - prasa obwodowa (okręgowa),
  - prasa miejska: rejonowa i zakładowa (w tym kołchozowa i sowchozowa).

Prasa okresu przejścia

- Okres „pierestrojki”, który w efekcie doprowadził do rozpadu ZSRR, dokonał zmian w wyniku m.in. podtrzymywania tzw. ducha „**głasnosti**” czyli jawności mediów masowych.
- Rozpoczyna się okres przebudowy stosunków społeczno-gospodarczych. Dość szybko pojawia się grupa istniejących dotychczas lecz marginesowych pism, które aktywnie wspierają Gorbaczowa, m.in.: *Moskowskije Nowosti, Argumenty i Fakty, Ogoniok, Nowyj Mir, Literaturnaja Gazieta.*

Wolność i niezależność?

- Ustawa z 12 czerwca 1990 r. o prasie i innych środkach masowej informacji - po raz pierwszy gwarancje wolności mediów, ich niezależności politycznej i ekonomicznej; zniesienie cenzury oraz gwarancje swobody zakładania gazet, czasopism, stacji radiowych oraz telewizyjnych przez wszystkie partie polityczne, organizacje społeczne oraz obywateli.
- Jednocześnie ustawa nakładała obowiązek posiadania przez każdy podmiot medialny swego **oficjalnego założyciela** firmującego jej program, a zespoły redakcyjne miały jedynie ten program wypełniać.

- Ustawa federacyjna z 27 grudnia 1991 roku o środkach masowej informacji, potwierdzała główne założenia pierwszej ustawy, wprowadzała jedynie pewne poprawki i uzupełnienia, wynikające z praktycznego funkcjonowania mediów (np. nowe miejsce rejestracji).
- 1991 r. Deklaracja Praw i Swobód Obywatelskich
- 1993 - przyjęto nową Konstytucję gwarantującą podstawowe prawa i swobody obywatelskie, w tym wolność słowa i „wolność słowa w środkach masowego przekazu”; cenzura jest zabroniona
- 23 czerwca 1994 r. Kodeks etyki zawodowej rosyjskiego dziennikarza.
- Od 1995 r. zauważa się politykę ograniczania wolności mediów w Rosji, m.in. poprzez tak zwane ustawy okołomedialne. Wprowadzono np. ograniczenia reprezentacji politycznej w przekazach medialnych do partii sprawujących władzę; wprowadzono dotacje i subwencje dla prasy lokalnej wg klucza określonego przez Dumę Państwową.
- Do sfery działalności mediów zalicza się funkcjonowanie tzw. Izby Sądowej (Sudiebnej Pałaty), będącej faktycznie swego rodzaju rzecznikiem praw obywatelskich – dotyczy to nadawców mediów, jak i ich odbiorców. Jednak największym mankamentem jest to, iż Izba ta powoływana jest przez prezydenta Rosji.

Kurs Putina

- po powrocie Putina w 2012 roku na urząd prezydenta Federacji stopniowo wprowadzane są ograniczenia swobody wypowiedzi oraz regulacje pozwalające na odgórne ograniczanie działalności instytucji medialnych (w tym własnościowych);
- limitowanie dostępu do informacji dla dziennikarzy m.in. poprzez: prawa do odmowy udzielenia informacji, ograniczenia dostępności źródeł oraz sposobów ich pozyskiwania.
- restrykcje wobec dziennikarzy np. nie tylko prawne, podatkowe, ale również kary pozbawienia wolności (każdego roku odnotowuje się również „zaginięcia” dziennikarzy).

Rynek prasy

- liczebnie duży rynek, jednak o bardzo niskich nakładach i poziomie czytelnictwa
- odejście od systemu prenumeraty
- dość wysokie ceny gazet
- wiele tytułów zmienia częstotliwość ukazywania się
- swoją pozycję utrzymały gazety zajmujące czołowe miejsce w czasach sowieckich: Prawda, Izwiestia, Trud, Nowoje Wremia; przyjęły się również nowe tytuły czasu pieriestrojki: Argumenty i Fakty, Komsomolskaja Prawda, Moskovsky Komsomolec

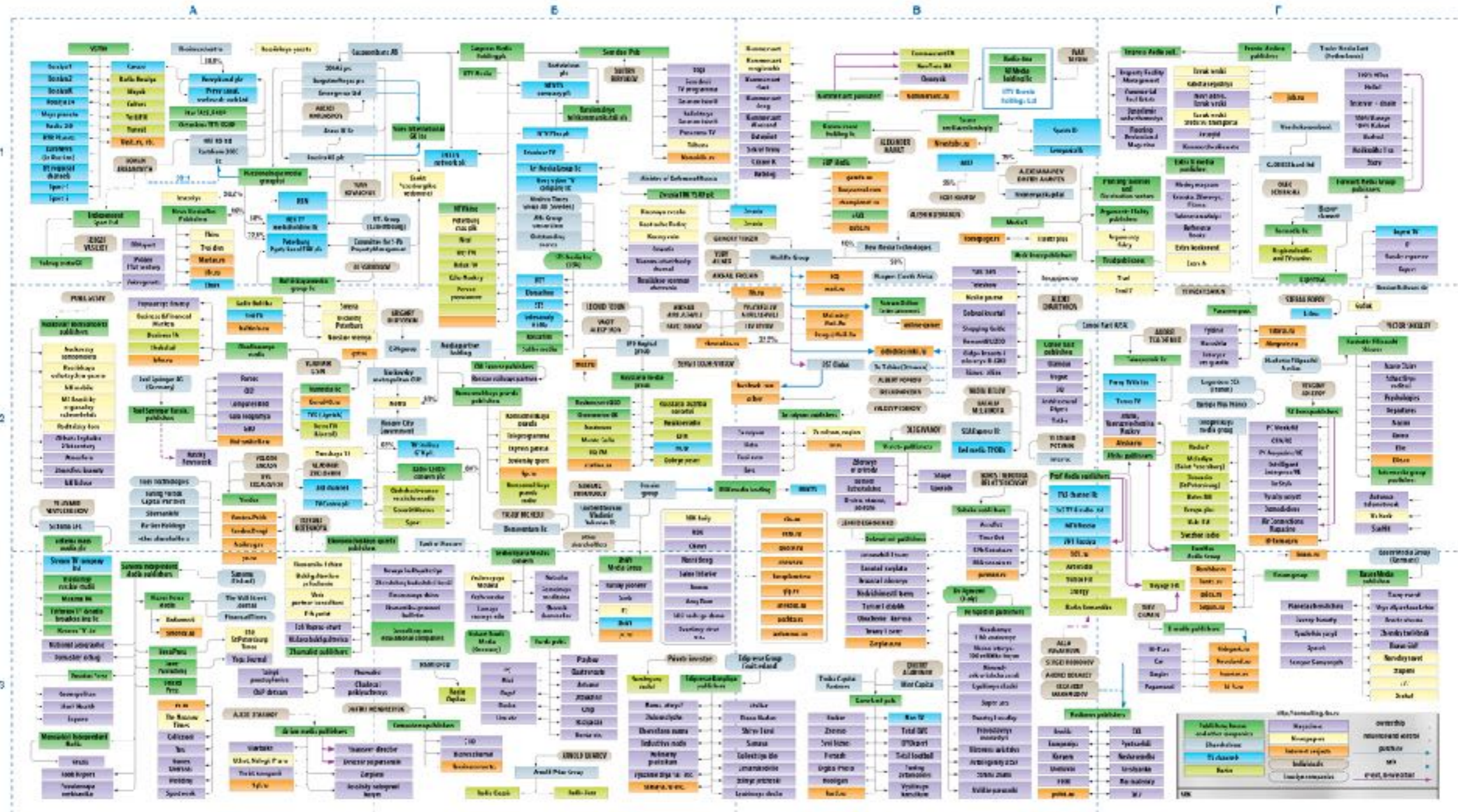

Struktura własnościowa

- struktura rynku jest bardzo złożona
- koncentracja hybrydalna, z silnym udziałem przedsiębiorstw państwowych, np. Gazprom-Media, VGTRK czy Narodowa Grupa Medialna
- stopniowy spadek udziału przedsiębiorstw zagranicznych (w 2016 r. przyjęto regulacje ograniczające udział kapitału zagranicznego do 20% w całym rynku medialnym); swoje udziały sprzedały przedsiębiorstwa takie jak: amerykański Disney, fiński Sanoma, a ostatnio także niemiecki Axel Springer.

Russian Media Business

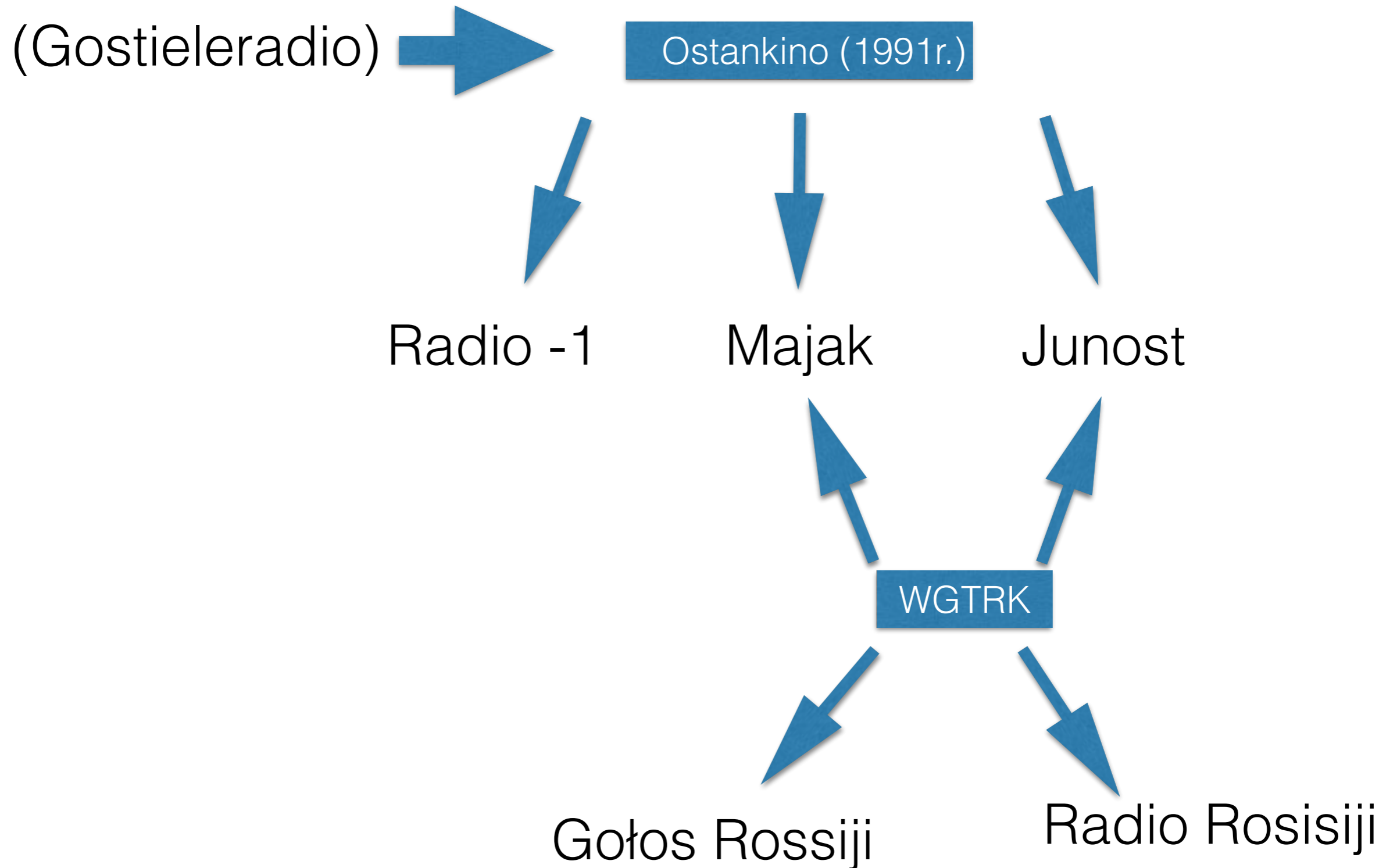

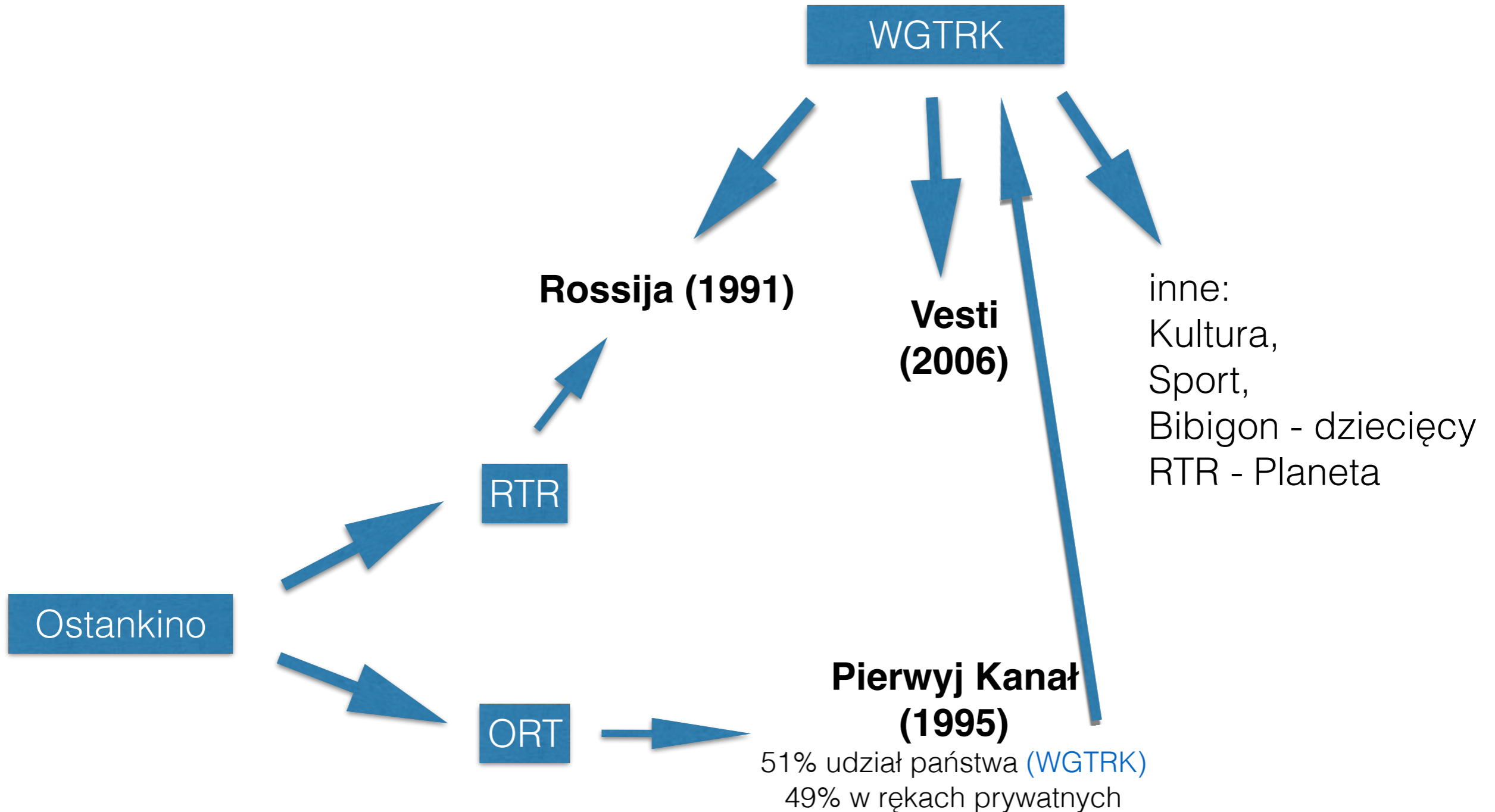
Rynek radiowo-telewizyjny

- Władze radzieckie przywiązywały dużą wagę do rozwoju technik przekazu elektronicznego. Radiem szczególnie interesował się Lenin. 2 grudnia 1918 roku ukazał się jego dekret „O powołaniu **laboratorium radiowego** w Niżnim Nowgorodzie nad Wołgą”. Do placówki tej zwerbowano praktycznie wszystkich wybitnych rosyjskich radiotechników.
- Pierwszy sygnał stacja nadała w dniu 27 lutego 1919 roku.
- Pierwsza regularnie nadająca stacja radiofoniczna rozpoczęła swoją działalność w Moskwie z dniem **19 marca 1922 roku** na fali 3200 m i była największą tego rodzaju jednostką w świecie.
- W 1927 było już 29, a rok później - 40 stacji w całym Związku.
- Audycje i programy były nadawane nie tylko w języku rosyjskim.

Nowa struktura państwowego sektora radiowo-telewizyjnego

Nowa struktura państwowego sektora radiowo-telewizyjnego

Russia Today (2005)

- angielskojęzyczny kanał satelitarny, finansowany przez rząd federalny.

Sektor prywatny

- NTV - Niezawisimoje Tielewieszczenje - czyli „Niezależna Telewizja”, założona w 1993 r. przez 6 dziennikarzy pracujących w telewizji państwowej.
- Wsparcia udzielił jeden z „baronów” rosyjskiego życia gospodarczego - szef moskiewskiego banku „Most”, Jurij Gusinskij, mocno powiązany z wpływowym merem Moskwy - Jurijem Łużkowem. Telewizja była również w rękach Vladimira A. Gusinkiego.

Obecnie NTV należy do grupy Gazprom Media - teoretycznie ma jedynie 35% udziałów. W praktyce pozostali właściciele również należą do Gazpromu (PRT-1 i Aura-Media).

Publishing

Radio

Online

Rutube

- Piatyj Kanal - spadkobierca radzieckiego kanału funkcjonującego w Petersburgu (1938 r.); należy do Narodowej Grupy Medialnej, którą założył w 2008 r. miliarder Aleksiej Mordashov (właściciel Severstal), wraz z Cogaz, Surgatneftigaz oraz Banku Rossiya. Do grupy należą Ren-TV, Izwiestia i 25% udziałów w Pierwym Kanale.

Cechy rynku RTV

- istnieje blisko 2400 kanałów telewizyjnych, tworzą sieć około 520 regionalnych stacji (np. Ren-TV, TNT, CTC)
- w teorii 80% stacji pozostaje w prywatnych rękach, a tylko 13 % to kanały państwowe; dodatkowo 5% stanowią przedsiębiorstwa państwowo-prywatne
- jednocześnie rynek zdominowany został przez 3 korporacje: Gazprom Media (ponad 50 kanałów), VGTRK (30 kanałów), Narodowa Grupa Medialna (25 stacji).
- istnieje ponad 400 agencji informacyjnych, trzy o zasięgu międzynarodowym: ITAR-TASS (rządowa), RIA Novosti (państwowa) and Interfax (prywatna).

System regulacji

- Ministerstwo ds. Komunikacji i Mediów sprawuje nadzór bezpośrednio i pośrednio poprzez 4 Federalne Agencje: ds. Prasy i Komunikacji Masowej, ds. IT, ds. Komunikacji i Kontroli Przekazu, ds. IT i Komunikacji Masowej.